

5.10.1 Dějepis

PRIMA

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
ČLOVĚK V DĚJINÁCH	uvede na konkrétních příkladech význam, potřebnost a důležitost historie a dějepisných znalostí v praktickém životě	význam zkoumání dějin pro současnost a budoucnost historický čas a prostor		OBV, ZMP, MAT, VYV
	dokáže určit zdroje informací o minulosti a uvést jednotlivé příklady; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	historické prameny a výukové kanály k historii, muzea, archivy, knihovny, galerie a jejich digitalizované sbírky		
	využívá k poznávání historické reality pravěkých a starověkých dějin digitální zdroje, výukové kanály, pořady, aplikace a webové stránky institucí			
	orientuje se na časové ose a v historické mapě	práce s historickou mapou, práce s časovou osou		
	dokáže charakterizovat a seřadit chronologicky hlavní historické epochy			
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI	popíše evoluční změny člověka v pravěku	vývoj lidského druhu v pravěku		ZMP, VYV, BIO
	charakterizuje způsob života nejstarších lidí v pravěku, především život sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	paleolit		
	objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	neolitická revoluce		
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ	rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	staroorientální státy, otrokářské státy	1.10	OBV ZMP MAT VYV CJL

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
CIVILIZACE	charakterizuje materiální a duchovní kulturu starověkých civilizací	Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína, Řecko, Řím		
	uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového dědictví			
	demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství	antické Řecko a Řím		
	porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech			
	vysvětlí podstatu demokracie v antice			

SEKUNDA

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
KŘESŤANSTVÍ A EVROPSKÉ STÁTY VE STŘEDOVĚKU	popíše změnu evropské situace, která nastala v důsledku stěhování národů, formování evropských států a šíření křesťanství	stěhování národů Franská říše, Byzantská říše, Anglie, Francie, Svatá říše římská islám a expanze Arabů a Turků	4.1, 3.1 4.3, 6.1	ZMP, OBV, VYV, CJL projektové vyučování na vybrané téma
	charakterizuje rozdělení středověké společnosti a význam kolonizace	struktura středověké společnosti		
	objasní zrod a vývoj českého státu v kontextu středověkých evropských dějin	Velkomoravská říše, český stát za Přemyslovců a Lucemburků		
	vysvětlí význam husitství pro další směřování českého státu	husitství, český stát v období 1437-1526 (Jiřík z Poděbrad, Jagellonci)		
	vymezi úlohu náboženství v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	křesťanství, papežství, křížové výpravy		
	uvede příklady románských a gotických památek architektury, které se staly součástí světového kulturního dědictví	románské a gotické umění, středověká vzdělanost		
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY.	vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka a charakterizuje renesanci a humanismus	renesance a humanismus		ZMP, OBV, VYV, HUV, CJL

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	objasní kořeny evropské reformace církve	reformace		
	popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	zámořské objevy a kolonizace		
	popíše situaci v Evropě v raném novověku	velmoci v 15.-17. století (Španělsko, Anglie, Francie, Rusko)		
	vysvětlí příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	třicetiletá válka	2.2	
	objasní postavení českého státu v rámci habsburské monarchie	český stát za Habsburků v 15. - 18. století		
	rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	baroko, osvícenství	1.11	

TERCIE

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
NOVÉ TYPY MONARCHIÍ A OSVÍCENSTVÍ	charakterizuje a ilustruje na konkrétních příkladech z evropských dějin absolutismus, konstituční monarchii a parlamentarismus	absolutismus, konstituční monarchie, republika velmoci v 17. - 18. století (Anglie, Francie, Rusko), vznik USA české země 17. - 18. století (reformy Marie Terezie a Josefa II.)	3.2, 6.1	CJL, VYV, HUV, ZMP, TEV, BIO, OBV
	rozpozná základní znaky baroka a klasicismu uvede představitele a příklady významných kulturních památek	barokní kultura, osvícenství		
	vymezí podstatné ekonomické, sociální a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují proces modernizace ve společnosti	průmyslová revoluce, industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka	1.7, 2.2, 4.5, 5.4	
VZNIK MODERNÍ SPOLEČNOSTI	objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a narušením starých společenských struktur v Evropě	velká francouzská revoluce, napoleonské války a jejich vliv na evropské a světové dějiny		
	charakterizuje projevy národních hnutí v 19. století v Evropě a v českých zemích	národní hnutí, utváření českého národa revoluce v 19. století		
	rozpozná a charakterizuje jednotlivé ideové proudy a kulturní směry 19. století, uvede konkrétní příklady	politické proudy (liberalismus, konzervatismus, socialismus) kulturní pestrost doby		
	charakterizuje klíčové mocnosti v 2. pol. 19. století, jejich zájmy a vztahy, vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrného vývoje světa a jeho důsledky	velmoci ve 2. pol. 19. století	3.1	
	na příkladech uvede mocenské soupeření a z toho vyplývající konflikty, vysvětlí význam	konflikty mezi velmocemi, kolonialismus	4.3	

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	kolonií			
MODERNÍ DOBA	na konkrétních příkladech demonstruje zneužití techniky ve válce a jeho důsledky	první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky mírová jednání a nové politické uspořádání Evropy po 1. světové válce		CJL, VYV, HUV, ZMP
	vysvětlí okolnosti vzniku Československa v kontextu světové války, zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	vznik ČSR, ČSR 1918 - 1938		

KVARTA

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
MODERNÍ DOBA	charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech, rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	20. léta a 30. léta 20. století, nástup fašismu, nacismu a komunismu	3.1, 6.1, 1.7, 4.2	CJL, VYV, HUV, ZMP, BIO projektové vyučování na vybrané téma
	na příkladech vyloží rasismus, antisemitismus, nacismus a na konkrétních příkladech uvede jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	holocaust		
	na konkrétních příkladech demonstruje zneužití techniky ve válce a jeho důsledky	2. světová válka politické, mocenské a ekonomické důsledky války		
	zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Protektorát Čechy a Morava domácí a zahraniční odboj	1.10	
ROZDĚLENÝ A INTEGROUJÍCÍ SVĚT	vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa	studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků, politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření velmocí	2.2, 6.2	OBV, ZMP, MAT, VYV, CJL, HUV, TEV
	uvede příklady střetů dvou bloků studené války a významná ohniska ukáže na mapě světa	vybrané konflikty studené války věda, kultura a technika v 2. polovině 20. století	1.4, 4.2	
	popíše změny politické situace v ČSR po roce 1948 a uvede na konkrétních případech formy represí	Československo od roku 1945-1989, vznik ČR		
	vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a	evropský proces integrace	3.3, 4.1	

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	politické důvody hospodářské a vojenské spolupráce v Evropě a ve světě, posoudí postavení rozvojových zemí			
	popíše rozpad východního bloku a konec studené války		1.11, 4.4	
	prokáže základní orientaci v problémech současného světa	problémy současnosti	3.3, 3.1, 4.3	

KVINTA A 1. ROČNÍK

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
ÚVOD DO STUDIA HISTORIE	charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání proměnlivého a neuzavřeného	význam zkoumání dějin pro současnost a budoucnost získávání informací o dějinách, typy, účel a možnost využití práce historika		ZSV, ZMP, MAT, VV
	rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí při jejich interpretaci			ZSV, IVT
	orientuje se na časové ose a v historické mapě, určí hlavní mezníky dějin			ZMP
PRAVĚK	objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti historického vývoje v pravěku			ZMP, VV, BIO
	objasní význam cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti pro lidskou společnost	paleolit, mezolit neolitická revoluce, eneolit		BIO, VV, ZMP
	zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku	doba bronzová a železná		VV, ZMP
STAROVĚK	objasní podmínky vzniku a dokáže odlišit jednotlivé kulturní typy starověkých civilizací	staroorientální státy		ZSV, ZMP, MAT, VV, ČJL
	charakterizuje materiální a duchovní kulturu starověkých civilizací a jejich odkaz, vysvětlí na	Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína Řecko		ZSV, ZMP, MAT, VV,

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	konkrétních příkladech přínos vybraných starověkých civilizací a antiky pro evropskou společnost posoudí určující události a uvede významné osobnosti starověkých dějin získá náhled na neevropské náboženské a kulturní systémy	Řím civilizovanost a barbarství limes romanus Evropa v době římské		ČJL
	popíše zrod křesťanství jako fenoménu z něhož vyrůstá evropská civilizace, objasní židovství a jeho vazbu na křesťanství	vznik křesťanství, judaismus		ZSV, ZMP
STŘEDOVĚK	popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a formování evropských států a společnosti porovná základní rysy západoevropské, islámské a byzantské kultury	stěhování národů utváření států v západoevropském a východoevropském kulturním okruhu a jejich vývoj raný středověk: Francká říše, Byzantská říše, islám a expanze Arabů		ZMP, ZSV, VV, ČJL
	definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 9. - 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích	Anglie, Francie Svatá říše římská Polsko, Uherský stát		ČJL, VV, ZSV, ZMP
	vymezí úlohu náboženství v životě středověkého	křesťanství a jeho nejednota, papežství,	2.4, 2.5	ZSV, ČJL,

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vnitřní nejednota křesťanství porovná islámskou a křesťanskou společnost a identifikuje jejich základní odlišnosti posoudí přínos arabského světa pro evropskou kulturu posoudí důsledky pronikání Mongolů a Turků do Evropy	kacířství císařství křížové výpravy turecká expanze		ZMP, VV
	ilustruje postavení jednotlivých vrstev ve středověké společnosti, popíše rozvoj středověké kolonizace charakterizuje středověkou vzdělanost a uvede jednotlivé příklady památek z románské kultury	vznik měst a vesnic, řemesla a obchod kultura a vzdělanost středověké společnosti románské		
STŘEDOVĚK V ČESKÝCH ZEMÍCH	objasní zrod a vývoj českého státu v kontextu evropských dějin charakterizuje vnitřní poměry českého státu v raném a vrcholném středověku a jeho zahraniční politiku	Velká Morava, Český stát za Přemyslovců		ČJL, VV, ZSV, ZMP

SEXTA A 2. ROČNÍK

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 9. - 15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích	stoletá válka		ČJL, VV, ZSV, ZMP
	charakterizuje středověkou vzdělanost a uvede jednotlivé příklady památek z gotické kultury	gotické umění		VV
STŘEDOVĚK V ČESKÝCH ZEMÍCH	objasní zrod a vývoj českého státu v kontextu evropských dějin charakterizuje vnitřní poměry českého státu v raném a vrcholném středověku a jeho zahraniční politiku	Lucemburků husitství český stát v období 1437-1526 (Jiřík z Poděbrad, Jagellonci)		ČJL, VV, ZSV, ZMP
POČÁTKY NOVOVĚK	objasní kořeny a rysy evropské reformace, včetně reakce církve na tyto požadavky, vysvětlí jejich důsledky pro další	reformace, protireformace		ZMP, ZSV, VV, HV, ČJL,

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby	
	evropský i světový vývoj				
	rozpozná nové filosofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14. - 17. století a zhodnotí jejich praktické dopady		renesance a humanismus baroko		
	porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám		zámořské plavby vznik koloniálních říší	2.2	ZMP, ZSV, VV, HV, ČJL
	charakterizuje a ilustruje na konkrétních příkladech z evropských dějin znaky stavovství, absolutismu, konstituční monarchie a parlamentarismu uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů		třicetiletá válka evropské velmoci v 15. až 18. století (rivalita a kooperace)	2.2	ZMP, ZSV, ČJL
	posoudí postavení českého státu uvnitř habsburského soustátí a analyzuje jeho vnitřní sociální, politické a kulturní poměry				
		český stát za Habsburků 1526 - 1740			
OSVÍCENSTVÍ, REVOLUCE A IDEA SVOBODY, MODERNIZACE SPOLEČNOSTI	určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století	osvícenství	2.4, 5.5	ČJL, ZMP, BIO	
	vymezí podstatné	Velká francouzská			

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	politické, ekonomické, sociální a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují proces modernizace mocenských struktur a společnosti posoudí význam ústavy a nové organizace státu, uvede základní rysy parlamentních systémů	revoluce Evropa za napoleonských válek a po Vídeňském kongresu vznik USA rok 1848		
	vysvětlí emancipační úsilí národů i jednotlivých sociálních skupin	revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů emancipační hnutí sociálních skupin vznik Itálie, Německa		ZMP, ZSV, ČJL

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	vymezí místo utváření českého novodobého národa v procesu emancipace národů a jeho specifické rysy	české země v kontextu habsburské monarchie 1740-1914, utváření moderního českého národa		
	vysvětlí rozdílné tempo modernizace, industrializace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým nerovnoměrnost vedla; rozpozná ekologické, ekonomické, společenské a politické důsledky	průmyslová revoluce, rozvoj výroby a vědy, industrializace a její důsledky pro společnost		ZMP, ZSV
	charakterizuje soupeření mezi velmocemi, vysvětlí expanzivní záměry velmocí, jež byly příčinou konfliktů	imperiální politika velmocí (předpoklady, zájmy, střety): Anglie, Francie, Itálie, Německo, Rusko USA – vnitřní vývoj a		

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
		mezinárodní postavení do 1. sv. v. diplomatické a vojenské aktivity v předvečer 1. světové války, mimoevropská ohniska koloniálních konfliktů		
	pozná a charakterizuje jednotlivé kulturní styly 19. století	kulturní rozrůzněnost vzdělanost a umění „belle époque“ a proměny životního stylu na přelomu 19. a 20. století		VV, HV, ČJL
MODERNÍ DOBA I – SITUACE 1914-1945	charakterizuje 1. světovou válku (popíše příčiny, průběh a důsledky), dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky	první světová válka české země v době 1. světové války, první odboj versailleský systém a jeho vnitřní rozpory		
	uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen	revoluce v Rusku, upevňování bolševické moci nové politické		

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
	vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku	uspořádání Evropy po 1. světové válce		
	zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Vznik ČSR, Československo v meziválečném období		

SEPTIMA A 3. ROČNÍK

Téma	Výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata	MP vazby
MODERNÍ DOBA I – SITUACE 1914-1945	zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	Československo v meziválečném období	3.1	ZMP, ZSV, VV, HV, ČJL
	charakterizuje základní znaky totalitních ideologií, dovede je porovnat se zásadami demokracie, vysvětlí příčiny jejich nastolení v širších souvislostech objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnost potenciálních obětí jí čelit vysvětlí souvislosti mezi světovou hospodářskou krizí a vyhocením politických problémů, které byly provázeny radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil	Evropa a svět ve 20. a 30. letech 20. století, světová hospodářská krize Stalinova diktatura, nástup fašismu a nacismu růst mezinárodního napětí a vznik válečných ohnisek mnichovská krize a její důsledky	5.5	ČJL, VV, HV, ZMP, TV, BIO
	charakterizuje druhou světovou válku (popíše příčiny, průběh a důsledky), dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky	druhá světová válka (charakter války, prostředky vedení války, holocaust) Protektorát Čechy a Morava, domácí a zahraniční odboj za druhé světové války		ZMP, ZSV, VV, HV, ČJL
	popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury vysvětlí vliv propagandy na jedince a společnost	kultura 1. pol. 20. století (zrod moderního umění, masová kultura, sport)		

SOUDOBÉ DĚJINY	vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty	Evropa a svět po 2. světové válce rozdělení světa do vojenských a hospodářských bloků (OSN, NATO, RVHP, EU, Varšavská smlouva) soupeření velmocí, konflikty např. Korejská válka Karibská krize, Vietnamská válka	2.4, 2.2, 5.5	ZSV, ZMP
	vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku se zaměřením zejm. na vnitřní vývoj a vzájemné vztahy supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě a v naší zemi porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích	SSSR a země východního bloku (politický, hospodářský a sociální vývoj) USA jako světová velmoc, vývoj demokracie a euroatlantická spolupráce životní podmínky na obou stranách „železné opony“ Československo 1948-1989 (období komunistického režimu)	2.1, 2.2	ZMP, ZSV, ČJ
	popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí, zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování	Evropská integrace po 2. sv. válce, místo sjednocující se Evropy v globálním světě		
	objasní hlavní problémy specifické cesty vývoje významných postkoloniálních vývojových zemí objasní význam islámské, židovské a některé další neevropské kultury v moderním světě	proces dekolonizace ve světě „třetí svět“ a modernizační procesy v něm (ekonomické, demografické a politické postavení v globálním světě)		

		konflikty na Blízkém východě, vznik státu Izrael		
	charakterizuje rozpad východního bloku a konec studené války	pád komunistických režimů a jeho důsledky ČSSR 1989, sametová revoluce a vznik ČR	2.4, 2.2, 5.5, 4.2, 4.3	ZMP, ZSV, ČJL
	vymezí základní problémy soudobého světa a možnosti jeho dalšího vývoje	globální problémy současné společnosti		